

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 1.250

Letna naročnina . . . . . L. 2.500

Letna inozemstvo . . . . . L. 3.500

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXI. - Štev. 42 (1072)

Gorica - četrtek, 23. oktobra 1969 - Trst

Posamezna številka L 50

Ob smrti zdravnika človekoljuba

Nedavno so italijanski in nekateri svetovni časopisi objavili žalostno novico, da je umrl prof. Donatelli, primarij kardiološkega oddelka velike splošne bolnišnice v Milanu. Časopisi so napisali še, da je slavni kirurg operiral okrog 5000 bolnikov, napisal okrog 20 znanstvenih knjig, oz. razprav in da je umrl na posledicah bolezni, ki se je je nalezal med operacijo nekega bolnika. Objavili so tudi njegovo sliko, napisali, da je bil poročen, drugega zanimivega pa o njem niso vedeli povedati, zato so tudi kmalu prenehali o njem pisati.

In vendar je umrl eden najboljših, če že ne najboljši kardiokirurg v Italiji. Operiral je s tehniko »odprtega srca« in vrnil zdravje neštetim iz vse države in Evrope. Sam ne vem, kaj me je gnalo, da pišem o njem, o tem velikem človeku in pokojniku, ki je moral pri 42. letu odložiti kirurški nož in leči v prerani grob...

Bil je vroč juljski dan, ko sem ga ves v trepetu nagovoril in ga vprašal, če je kaj upanja...

»Ne bojte se! Tokrat bo vse v redu!« Stisnil sem mu roko v neznanški hvaležnosti. Potem sem ga še videl, kako je — visok, močan in vzravn — odšel po bolniškem hodniku k svojim bolnikom. Bolniki-operiranci so ga občudovali: pravili so, da dela od šeste jutraj do trde noči, da ne gre nikamor, da ga je sam dom in bolnišnica ter klinika.

Morda se ga ne bi tako živo in s hvaležnostjo spominjal, morda ne bi nikdar slišal o njem, če mi ne bi bil ozdravil predragega bitja, morda bi ujel njegovo ime in ga naslednji dan že pozabil, če ga ne bi bil srečal in spoznal njegovo skromnost, njegovo veličino duha.

DVA MOZA, A RAZLIČNEGA DUHA

Časopisi dirjajo za senzacijami, pozabljajo na takšne moze. Časopisi pišejo radi o Barnardu in njegovih ljubicah ter zaročenkah. Donatelli zanje ni bil in tudi po smrti ni zanimiv, čeprav je daroval svoje življenje za zdravje bližnjega.

In vendar kakšna razlika: prvega oslepi žar slave po senzacionalni in neverjetni operaciji presaditve srca, drugi dela v zakotju. Prvega svetovni sloves tako prevzame, da se na mah čuti spet mladega, hodi v nočne bare, se loči od žene, išče zabav... in pozablja na bolnike. Drugi se ne razkazuje — zato tudi za časopise ni zanimiv — in operira, vrača bolnikom zdravje, se ne pusti slikariti, noče razkazovanja.

In vendar, senzacije željni svet se ne obotavlja, ko izbira med Barnardom in Donatellijem. Tako kot se ne pomišlja, ko mora izbirati med znanstvenikom, učnjakom ali poštenjakom ter filmsko igralko, dolgočasem ter protestirajočo mladino. Prvi so nezanimivi, dolgočasni, zato morajo slednjim posvečati vrste in vrste svinca po časopisih. Tako kot je pač bolj zanimiv stavkajoči delavec od nestavkajočega delavca, ali pa uporniški duhovnik od onega, ki moli, socialno pomaga sočloveku in trpi z revežem ter se daruje družbi.

Morda pa je le-to večnostni boj med dobrim in slabim v nas, med resnim in neresnim, med senzacionalnim in vsakdanjim življenjem in smo pri tem pač le navadni, čisto navadni ljudje. Bog ve!

DRAS

Nova ukrajinska cerkev v Rimu

Katoliški Ukrajinci, ki živijo raztreseni po svetu, so v Rimu zgradili novo cerkev, posvečeno sv. Sofiji. Posvetil jo je v soboto, 27. septembra ukrajinski kardinal Slipey. Naslednji nedeljo je cerkev obiskal sv. oče Pavel VI., ki je pri sveti maši tudi govoril. V novo cerkev je sv. oče prinesel relikvijo sv. Klementa in poudaril, da sta relikvije papeža Klementa prinesla v Rim sveta brata Ciril in Metod.

KRIZA FORMULE LEVE SREDINE

Od začetka letošnjega avgusta ima Italija enobravno vladno, ki jo sestavljajo člani demokrščanske stranke. S težavo se ta vlada prebija iz tedna v teden in če še ni padla, je to zato, ker bivši partnerji vlade leve sredine socialisti in republikanci sami ne vedo, kaj bi bilo boljše: ali obnoviti to zavezništvo ali pospešiti razpis novih parlamentarnih volitev.

Prav ta neodločenost bivših demokrščanskih zaveznikov podaljšuje sedanji vladni življenje in vse izgleda, da bo to stanje trajalo vse do prihodnje pomladi, ko naj bi bile v Italiji občinske, pokrajinske in deželne volitve. Te volitve naj bi pokazale, kakšna je pravzaprav trenutna moč obstoječih strank in nakazale, v kateri smeri je treba iskati novo formulo za sestavo bodoče večstrankarske vlade.

Medtem pa je očitno, da trpi sedanja enostrankarska vlada na pomanjkanju avtoritete, saj zavisi popolnoma od zunanje podpore, ki ji jo nudita med seboj razprti

krili socialistov. Ni čuda, da vlada nemočna prisostvuje stavkovni anarhiji, ki je zadnje tedne zajela Italijo. Saj praktično že vse štrajka: zidarski delavci, kovinarji, bančni uradniki, poštarji, železničarji, avtobusi, prevozniki. Val stavk je presenetil same sindikalne voditelje: namesto da bi jih oni usmerjali, se morajo priključiti organizatorjem črnih stavk, da ne izgubijo vpliva na delavske množice.

Nikdar povprečni Italijan ni bolje živel kot zadnja leta; toda z dohodki raste apetit in ljudje porabijo več kot zaslužijo. Zato so kljub blagostanju nezadovoljni; v stavkah iščejo sredstva, da si povečajo plače. Toda ne pomislijo, da je to mogoče le, če se sorazmerno poveča proizvodnja; nekontrolirano zvišanje plač vodi v inflacijo in z njo v splošno obubožanje. Vsi, ki se razumejo na zakone gospodarstva, se s strahom sprašujejo, koliko časa bo lira ta pritisk še vzdržala. In potem? Obe-tajo se mračni dnevi.

VELIKA ODGOVORNOST SOCIALISTOV

Prav zato bi bila potrebna močna vlada s trdno parlamentarno večino, ki bi se upala upreti nekontrolirani inflaciji in sprejeti tudi nepopularne odločitve. Pri tem bi bilo nujno potrebno, da sodelujejo socialisti, ki so stranka delavcev in so soodgovorni, kje bo končala sedanja sindikalna agitacija.

Toda socialisti so razdeljeni bolj kot kdaj v preteklosti. Potem ko so se v preteklem juliju razbili na socialdemokratsko in frontaško socialistično krilo, se gledajo vedno bolj neprijazno. Socialdemokrati vztrajajo na zahtevi, da se morajo frontaški socialisti, ki jih vodi Francesco De Martino, odpovedati vsakršnemu sodelovanju s komunisti. Le pod tem pogojem bi bili pripravljeni vstopiti v novo vlado levega centra.

De Martino pa prav o tem noče ničesar slišati. Tudi ne verjame v vladno večino bivše leve sredine. Osebnost se navdušuje za dvobarvno vlado od njega vodenih socialistov in krščanskih demokratov. Toda krščanski demokrati to možnost odklanjajo. Ne bi se radi zamerili Saragatovim socialnim demokratom in zašli preveč na levo. Zato vztrajajo na skupni vladi republikancev, socialistov in socialdemokratov. In če to ne bo mogoče, rajši na volitve kot samo v dvoje s socialisti.

De Martino na vse to odgovarja, da se njegovim socialistom ne mudi. Počakali bodo do spomladanskih upravnih volitev, ki naj bi na novo pokazale razmerje sil. Toda Nenni, bivši vodja socialistov, se s tem stališčem ne strinja. De Martinova misel, da bi si lahko krščanski demokrati izbrali socialiste za edine zaveznike, se mu zdi prazna in nevarna iluzija. Po Nennijevem mnenju mora socialistična stranka storiti vse, da doseže vsaj minimalen sporazum s socialdemokrati in tako omogoči takojšnjo obnovo četverne koalicije. Vsako odlašanje je lahko usodno. Nenni osebno ne verjame, da bi Rumorjeva vlada lahko vzdržala do pomladi; temu sledeča kriza bi vrgla Italijo v splošen kaos. Če bi pa sedanja vlada vzdržala in s tem srečno prebrala sedanje sindikalne spore, bi krščanski demokrati silno pridobili na ugledu, socialisti pa bi se znašli na spomladanskih volitvah praznih rok in brez programa.

POTREBNI SO SKUPNI NAPORI

Torej, katera formula naj zamenja in odredi sedanjo časovno vlado v njeni neprijetni vlogi? Vlada v dvoje, v troje, v četvero? Levi center v svoji prvotni sestavi ali kaka druga inačica sploh obstaja?

Cas ostro priganja, a odgovorni politiki se vedejo, kot da je vse v redu. Vsi besedičijo in se predajajo dnevni politični igri, Italijo pa vedno bolj zagrinjajo valovi družbenih problemov. Italijanska demokracija je na izpitu. Od vseh je odvisno, ali ga bo prestala: od politikov, delavskih voditeljev, vzgojiteljev, pa tudi širokih ljudskih množic. Le če bo vsakdo od prizadetih pripravljen nekaj žrtvovati v korist skupnosti, bo Italija izšla prečiščena in močna iz teh nelagodnih trenutkov, ki jih preživlja.

PRED NOVO VLADNO KRIZO

Znano je, da je italijanska demokrščanska stranka prepolna raznih struj, ki se med seboj borijo za vpliv in oblast. Dosedaj najmočnejša so bili dorotejci, tako imenovani po samostanu sv. Doroteje, kjer so se prvi formirali. Uradno so se pa imenovali »Impegno democratica«. Iz te skupine je bivši tajnik stranke in sedanji ministrski predsednik Rumor.

Sedaj pa se je ta struja razšla. Andreotti in Colombo sta se postavila proti Rumorju in Piccoliju. Na strani prvih dveh je okrog 25 odbornikov glavnega odbora KD, na strani zadnjih dveh pa okrog 45.

S tem razhodom skupine »Impegno democratico« se je razdrla tudi dosedanja večina znotraj stranke. Treba bo ustvariti novo s pomočjo pristašev Fanfanija (30) in Tavianijske (20). Tako bo verjetno prišlo do izvolitve novega tajnika, ki ne bo več Piccoli, temveč Forlani.

Če bi KD ne uspelo urediti svojih vrst, bo sedanja vlada odstopila. Tako bi Italija ostala brez vlade prav v trenutku, ko doživlja najhujše socialne pretrese v svoji povojni zgodovini. Po razkolu socialistov bi šli po isti poti še krščanski demokrati.

Južnotirolsko vprašanje pred rešitvijo

Po dolgih razpravah in ob močni notranji opoziciji je v Južnotirolski ljudski stranki zmagalo realistično stališče nad maksimalnimi zahtevami. Izvršni odbor stranke je z večino 41 članov proti 23 in z dvema vzdržanimi glasovoma odobril tako imenovani »paket« in »operativni kolektor«, ki predvideva natančne časovne roke za izvedbo v »paketu« določenih obveznosti, katere je sprejela rimska vlada v korist nemške manjšine na Južnem Tirolskem. Sklepi izvršnega odbora bo moral še odobriti izredni kongres Južnotirolske ljudske stranke, ki se bo sestal 22. novembra ali v Meranu ali v Bocnu.

Za kakšen »paket« gre pravzaprav? Pod besedo »paket« so vključeni predlogi in zaključki, ki jih je napravila najprej komisija »devetnajstih«, nato pa sprejela italijanska vlada za dokončno rešitev južnotirolskega vprašanja. Južni Tirolci se ves čas, odkar je bil uveljavljen sporazum De Gasperi-Gruber o rešitvi južnotirolskega vprašanja, pritožujejo, da so bili s strani De Gasperija izigrani.

Dejansko imajo prav. Sporazum iz leta 1946 se je nanašal le na avtonomijo nemško in ladinsko govorečega prebivalstva v Italiji in naj bi politično, kulturno in gospodarsko zaščitil Južne Tirolce. Toda namesto obljubljenе avtonomne pokrajine za nemško govoreče prebivalce je bila ustanovljena dežela Trento-Alto Adige, v kateri sta bili dejansko dve pokrajini, ena italijanska in druga nemško govoreča in so Južni Tirolci, v veliki večini v svoji bocenski pokrajini, naenkrat postali manjšina znotraj dežele ter bili prepuščeni številni nadmoči italijanskih strank.

Ta De Gasperijeva neiskrenost do južnotirolske manjšine gotovo ni bila daljnovidna, zlasti če pomislimo, da je sam delil težko usodo tridentinske italijanske manjšine pod cesarsko Avstrijo. Kasnejše italijanske vlade so se togo držale De Gasperijevega tolmačenja avtonomije; šele vrsta atentatov je odgovorne politike prisilila, da so začeli misliti na pošteno izvedbo avtonomije.

Bo pa pot za celotno izvedbo »paketa« precej dolga. Računajo, da bo trajala tri do štiri leta. Treba bo v rimskem parlamentu izglasovati poseben ustavni zakon, ki zahteva dvojno glasovanje in kvalificirano večino. Enako bo moral »paket« odobriti avstrijski parlament. Ta pa se bo zadnjič sestal letos 20. decembra, nato pa bo zaradi spomladanskih volitev razpuščen. Ovir torej ne bo malo, a upajmo, da bodo zmagali pošteni nameni nad zakulisnimi spletkami, ki jih ne manjka ne v Italiji in ne v Avstriji.

Dvajset let Narodnega sveta koroških Slovencev

Jeseni leta 1949 so bile na Koroškem druge deželnozbornske volitve po vojni. Medtem ko je leta 1945 onemogočil teror tedanje komunistično usmerjene »Osvobodilne fronte« samostojen nastop koroških Slovencev pri deželnozbornskih volitvah, je leta 1949 izsilil novoustanovljeni Narodni svet koroških Slovencev samostojen nastop tudi slovenske levice. V Narodnem svetu so se organizirali in idejno strnili katoliško usmerjeni koroški Slovenci. Pri volitvah v deželni zbor so nastopili z volilno listo »Krščanska ljudska stranka«. Nosilec liste je bil dr. Joško Tischler, prvi predsednik Narodnega sveta. Sledili so nato samostojni nastopi pri občinskih volitvah in volitvah v Deželno kmetijsko zbornico. Slovenska levica je razpustila najprej »Osvobodilno fronto« potem pa še »Demokratsko fronto delovnega ljudstva«, s katero je nastopila leta 1949 prvikrat in zadnjikrat pri deželnozbornskih volitvah. Zanj je bilo oddanih 2100 glasov, medtem ko je volilo »Krščansko ljudsko stranko« 4460 volivcev.

Tako je prišlo torej, spričo razmer v Jugoslaviji in v vrstah manjšine do politične in ideološke diferenciacije med koroškimi Slovenci. Od tedaj naprej podpira katoliško krilo koroških Slovencev, zajeto v Narodnem svetu, pri državnoborskih volitvah krščansko-demokratsko usmerjeno Avstrijsko ljudsko stranko, slovenski levičarji pa z Zvezo slovenskih organizacij Socialistično stranko Avstrije, vendar ne le pri volitvah v državni zbor, temveč pri vseh strankarsko-političnih odločitvah tudi na deželni ravni.

Zasluga Narodnega sveta koroških Slovencev v preteklih dvajsetih letih je, da je z lastnimi slovenskimi listami pri občinskih volitvah ter samostojnimi listami pri volitvah v Deželno kmetijsko zbornico okrajne kmetijske zbornice in koroški deželni zbor povezoval narodnozavedno jedro slovenske manjšine na Koroškem v močno politično in idejno skupnost, ki pomeni glede na nacionalno zavest manjšine stržen v slovenskem narodnem občestvu na Koroškem. Politična organizacija katoliškega tabora je bila tako v prvem dvajsetletju obstoja zares »Narodni svet koroških Slovencev«.

V teh letih brani dosledno narodne pravice na vseh področjih javnega življenja. S »Kulturnim odsekom« Narodnega sveta razvija svoje prosvetno delovanje, dokler ne pride do ustanovitve Krščanske kulturne zveze in Zveze pevskih društev, na

gospodarskem področju pa do organiziranja dela v Kmečko-gospodarski zvezi. Poživitve prosvetne dejavnosti na Koroškem z lastnimi silami, vzpostavitev tesnejših kulturnih stikov s Primorsko, a tudi s širokim zamejstvom v Zapadni Evropi, organiziranje gospodinjstkih tečajev na Južnem Koroškem ob sodelovanju z Deželno kmetijsko zbornico, pomoč Kmetijski šoli za fante v Tinjah, posredovanje pravice javnosti in podpore gospodinjstkim šolama v St. Petru in St. Rupertu pri Velikovcu kažejo na vsestransko dejavnost in obširno delovno področje Narodnega sveta koroških Slovencev.

V najhujšem boju z »Zvezo vindišarjev« in z nacionalistično usmerjenimi nemškimi organizacijami, ki pomagajo rušiti pred letom 1958 temelje obvezne dvojezične šole na Koroškem, se zoperstavlja Narodni svet tudi s tiskano besedo v brošuri »Die Sprachenfrage in Kärnten« (Jezikovno vprašanje na Koroškem) tezi nemških nacionalcev, da so le »vindišarji« domovini zvesti, zavedni Slovenci pa da so za priključitev k Jugoslaviji. To narodnoobrambno delo Narodnega sveta ima za posledico celo sodnijsko obsodbo glavnega urednika »Našega tednika«, ki je z Narodnim svetom odločno zavračal enačbo: windisch = österreichisch, slowenisch = jugoslawisch, vindišarji so avstrijsko, Slovenci pa jugoslovansko usmerjeni. Ponovno je zahteval Narodni svet na podlagi določil državne pogodbe tudi prepoved organizacij, ki delujejo proti življenjskim interesom manjšine. Tudi zaradi te odločne zahteve je bil urednik »Našega tednika« s predsednikom Narodnega sveta sodnijsko obsojen. Prav tako se je moral urednik pred sodnijo zagovarjati v zvezi z vprašanjem veroučnega jezika zaradi članka »Kdo nosi v škofiji zadnjo odgovornost pred Bogom?« Nad 4000-5000 oseb je podpisalo na iniciativo Narodnega sveta koroških Slovencev spomenico škofu, v kateri so zahtevali slovenski verniki za svoje otroke pouk v materinščini. Teh zahtev Narodni svet ni le podprl z brošuro »Für den Religionsunterricht in der Muttersprache« (Za verouk v materinščini), temveč je bil za devno deležen idejne in politične podpore vsega zamejstva, a tudi krogov v Sloveniji, v zborniku »Svobodna Slovenija« v Argentini pa je izhajala v letih 1966, 1967 in 1968 doslej najtehtnejša dokumentacija manjšinske problematike med Slovenci pod naslovom »Boj slovenske manjšine v krški škofiji na Koroškem«.

PRVO EKUMENSKO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO

Zadužbina, srbskega kralja Milutina na Kosovem polju, monastir (samostan) Gračanica. Doprivena je bila leta 1322, leto dni po smrti tega kralja, ki jo je bil dal zgraditi Sveti Blagovesti v čast in sebi kot zadnji dom. Škof Danilo iz Lipljana ga je takoj po smrti proglasil za svetnika, ne sicer zaradi kakega preveč vzornega življenja, ampak ker je bil zaslužen za Srbijo in njeno Cerkev

(Nadaljevanje)

Blizu Prištine je slovit samostan Gračanica, zadužbina kralja Milutina. Na ohranjenem zidu stoji svetla plošča, ki jo je dal postaviti francoski diplomat ob 500-letnici te srbske cerkve. Čas pa je v srbskih cerkvah žal zastal. Vse je še tako, kakor je bilo pred stoletji in, čeravno so nas srbski menihi lepo sprejemali, smo čutili, kako nas loči globok prepad petstoletnih tradicij, katerim se oni ne marajo odreči. A korak je bil le storjen in čeravno preko prepada smo si vendar podali roke kakor brat bratu.

V SKOPJU

Na večer smo prispeli v prestolnico Makedonije, v Skopje. Se so vidne posledice strašnega potresa v letu 1963. Poleg novih stavb in nebotičnikov stojijo pol porušene stavbe. Tri četrtine mesta je bilo takrat razdejano in žrtve so dosegle čez dva tisoč oseb; mnogih sploh nikdar ni so našli.

Ko smo noč prespali v motelu, pritlični, na pol leseni stavbi, smo zjutraj z nekim zadoščenjem ugotovili, da se zemlja ni zamajala ter da nam tudi povodenj še ne grozi. V vodnih pipah ni bilo kapljice vode, v stranišjih prav tako ne. Ponoči je izcurljala iz pokvarjenih cevi.

Nato smo odšli na ogled mesta. Pretresla nas je ura na porušenem kolodvorskem pročelju. Kazalci so ustavljeni na 5,17 minut zjutraj, ko se je zemlja zamajala in je prišel nad Skopje sodni dan. V starem mestu, v katerega smo zašli z našim avtobusom, se nam je nudila še strašnejša popotresna slika. Pritlikave hišice, ki so komaj dosegle streho našega avtobusa, so vegaste zapirale ozko ulico. Zdele so se mi kot nekdanji berači na božjepotnih cestah, ki so mimoidočim romarjem ponujali v pogled svoje razcapane obleke, okrnjene ude, gnojne rane. Med eno in drugo ni bilo prehoda in zadostoval bi le sunek našega avtobusa, pa bi se cela ulica sesula. Na srečo smo le prišli mimo teh barak in smrdečih ovčjih kož, polnih muh, ki so se sušile na vseh hišah, spet v središče mesta.

V Skopju smo drugo jutro doživeli izredno lepo in prigrčno srečanje s slovenskimi sestrami usmiljenkami. Za njihove duše skrbi 83-letni lazarist Andrej Tumpelj, svež in hiter kot mladenič. To srečanje je bilo za vse košček domovine na tujih tleh. Imeli smo skupno mašo in nato razgovor z 38 redovnicami, ki oskrbujejo bolnišnico v Skopju. Sam Bog ve, koliko dobrega naredi med makedonskim ljudstvom. Bile so presrečne, da so se lahko razgovorile v dragi slovenščini. Postregle so nas kot najdražje goste, v očeh so se jim blestele solze, ki so pričale o domotožju in prestanih žrtvah za tuje ljudi. A vendar ljubezen Kristusova jih osrečuje in v tej ljubezni so jim vsi ljudje bratje. Pravilo so nam, kako so ob potresu bile v hipu ob vse. Vendar glavno jim je le ostalo: kapela. Začele so znova in danes imajo prijeten dom, kateri je središče in žarišče dobrote ter ljubezni, ki se razliva na vse ljudstvo.

V Skopju smo si še ogledali cerkev sv. Spasa (Odrešenika), največjo umetnino iz 18. stoletja. Brata Peter in Marko Nestor sta dvanajst let rezala les, ga obdelovala s srebrom, da je zaživel v cerkvi čudoviti ikonostas, pravi biser lepote. Tujci so za to umetnino ponujali 200.000 funtov šterlingov, a tudi ta cena je vse prenizka za toliko lepoto. Prave umetnine nimajo vrednosti.

Dve bogoslovni knjigi v čast sv. Cirila in Metoda

V letošnjem jubilejnem letu sv. Cirila in Metoda (namreč smrti sv. Cirila in posvetitve sv. Metoda za panonskega nadškofa v Rimu pred 1100 leti) sta izšli v ekumenični bogoslovno-znanstveni zbirki »Bogoslovni prispevki k edinstvu Cerkve«, ki je bila osnovana v Slomškovi založbi, naslednji dve deli: pisatelja prof. dr. Metoda Turnška magistralska disertacija *S krstom v Kristusovo Cerkev* in ap. protoprotarja dr. Jakoba Ukmarja *Marijologija ali nauk o božji Materi* (le-ta v sozaložbi z Goriško Mohorjevo družbo).

Prva knjiga (Turnškova) je izšla spomladi v Celovcu, druga (Ukmarjeva) pa pravkar v Trstu. Obe sta strokovni, na znanstveni višini, obe tudi dokaj zajetni. Turnškova obravnava o krstu (krstni teologiji in krstni praksi) ob času Kristusovem in apostolov ter noter do sredine 3. stoletja po Kristusu, Ukmarjeva pa je dragocen bogoslovni priročnik o vsem učenju in čiščenju Marijinem, kakor ga zlepa ne dobiš. Oba avtorja sta se temeljito poglabila v svojo stroko. Le poklicni bogoslovni strokovnjaki bodo mogli izreči dovolj zaslužno pohvalno oceno.

Naglasiti je treba hvalevredno pobudo in jo pozdraviti, da je bila osnovana bogoslovno-znanstvena zbirka »Bogoslovnih prispevkov k edinstvu Cerkve«, v kateri so doslej izšle že tri pomembne bogoslovne knjige, tri pa so napovedane, namreč dr. Tomaža Kurenta latinsko delo o učenju sv. Cirila in Metoda (Doctrina SS. Cyrilli et Methodii), dr. Angela Kosmača prikaz srbskega meništvu v srednjem veku in dr. Alojzija Škrļa delo o sv. Savi, prvem srbskem nadškofu bizantinsko-slovanskega obreda.

Kot je povedal ustanovitelj in voditelj bogoslovne serije »Bogoslovnih prispevkov k edinstvu Cerkve« prof. dr. Metod Turnšek, je ustanovitev in izdaja knjig v tej seriji dobro odjeknila v pravoslavnem in katoliškem bogoslovno-znanstvenem svetu, celo na vrhovih. Tako je srbski patriarh German že dvakrat poslal prisrčno zahvalo za prejete knjige in bodrilo za nadaljevanje »naučnega rada«, znanstvenega dela.

Veliki nadškof ukrajinski in kardinal dr. Josephos Slippyj, ki je v Rimu ustanovil katoliško ukrajinsko univerzo sv. Klementa in je tej univerzi tudi pokrovitelj, pa je iz Rima na pismu z grbom ukrajinske univerze poslal zahvalo slovenskemu avtorju dr. Turnšku, da se mu zahvaljuje za prejem obeh prvih knjig v ekumenični zbirki in čestita k izidu.

Pismo je dospelo avtorju v »Klagenfurt-Celovec«, ki naj bi po naravnih danostih postal nekaj ekumenični center za krščanski vzhod, zlasti za bližnji, na Balkanu. Prvi znaki za to so se pokazali pred tremi leti, ko je Celovec s tremi večernimi ekumeničnimi srečanji (predavatelji z Vzhoda) v novjšem času prvič »odprl ono« na vzhod.

Na vseh treh knjigah »Bogoslovnih prispevkov k edinstvu Cerkve« je v nemščini in slovenščini navedeno, da se je bogoslovna zbirka osnovala v okviru »ekumeničnega apostolstva (bratovščine) sv. Cirila in Metoda«. To apostolstvo odn. bratovščino pa je na Koroškem v St. Andražu v Labotski dolini ustanovil leta 1851 lavantinski škof Anton Martin Slomšek na pobudo svetniškega papeža Pija IX., ki je leta 1848 s posebno okrožnico povabil vzhodne, od katoliške Cerkve ločene kristjane k vesoljni edinosti ali k ekumenizmu, kot pravimo danes. Slomškova molitvena zedinitvena ali ekumenična pobožna družba (bratovščina) sv. Cirila in Metoda se je naglo širila. Ze za leto 1854 navaja statistika, ki jo posnemam po francoski, v Rimu izdani brošurici o Slomšku, da je bilo v lavantinski škofiji (tudi z delom sedanjih treh koroških dekanij (Velikovec, Dobruves, Pliberk) 6.320 članov, v ljubljanski škofiji 5.521 članov, v tržaški škofiji 758 članov, v goriški nadškofiji 170 članov, v krški ali celovski škofiji (brez velikoveškega, dobroljškega in pliberškega dekanata) pa 239 članov, torej celo več kot na Goriškem.

Tako je na dlani, da ima bratovščina sv. Cirila in Metoda, ki jo je na Koroškem ustanovil svetniški škof Slomšek za velik apostolat sv. Cerkve in ki je že leta 1854 tudi na Koroškem štela lepo številno članov, vso domovinsko pravico tudi na Koroškem. Če je prav na Koroškem bila osnovana znanstveno-bogoslovna zbirka »Bogoslovnih prispevkov k edinstvu Cerkve« v okviru ekumeničnega apostolstva sv. Cirila in Metoda, je to docela v duhu Slomškovega in po namelih sv. Cerkve v sodobnem času, da se pospešuje delo za cerkevno zedinitveno ali za ekumenizem, vesoljno edinstvo Cerkve po vsej zemlji.

Akademik iz Trsta

Harmonikarski večer v Bazovici

V soboto, 11. oktobra je bil v kino dvorani v Bazovici zelo zanimiv koncert harmonik. Celotni spored večera bi lahko razdelili na tri dele: nastop harmonikarskega ansambla »Miramar«, razdelitev spričeval gojencem glasbene šole Slomškovega doma ter nastop slavnega harmonikarja-solista Gervasio Marcognorija iz Ancone.

V uvodnem nagovoru je g. Marijan Zivic, bazoviški župnik, poudaril pomen tega večera, ki naj bi bil posvečen predvsem mladim učencem glasbe iz Bazovice in njihovim staršem, da bi se z večjo vnemo sledili glasbenemu pouku v vasi. Istočasno je tudi napovedal bližnji nastop mladih glasbenikov, na katerem bodo imeli priliko sami pokazati svoje znanje.

Pred dnevi so namreč gojenci glasbene šole Slomškovega doma opravili izpite pred strokovno komisijo, ki jim je na tem večeru tudi razdelila spričevala.

Na samem začetku sporeda je nastopil ansambel »Miramar«, ki ga vodi prof. Elijana Zajec, dirigiral pa ga je prof. Oskar Kjuder. Ansambel je izvajal »Kolo« iz Gotovčeve opere »Ero z onega sveta«, »Ples ognja« iz baleta »El amor brujo« Manuela De Falla ter »Ježo Valkira« iz Wagnerjeve opere »Valkira«. Vse tri skladbe je podal zelo dobro, posebno učinkovito pa »Ples ognja«.

Po razdelitvi spričeval, ki ga je opravil Gervasio Marcognori, je nastopil sam

Marcognori, ki se ponaša s svetovnim oskarjem za harmoniko in ima za sabo celo vrsto gostovanj po Evropi in Ameriki. S presenetljivo tehnično spretnostjo in izrazitim muzikalnim poslušom je izvajal vrsto skladb, med katerimi so najbolj navdušile njegova »Uspavanka«, Paganinijev »Beneški karneval« ter »Cmrlice let« Nikolaja Rimskega-Korsakova. Pri izvedbi je presenečal poslušavce vedno z novimi zvočnimi učinki, ki jih je izvajal iz svoje elektronske harmonike: slišati je bilo zdaj glas klavirja, nato čeliste, malih zvončkov, godalnega orkestra, harfe in celo havajskih kitar z vsemi obveznimi glissandi.

Ob koncu sporeda je ansambel »Miramar« izvajal še Hačaturjanov »Ples mečev« in »Rusko veliko noč« Rimskega-Korsakova. G. župnik Marijan Zivic, ki se je vsem nastopajočim zahvalil za sodelovanje, je na koncu povedal, da bo šel ta ansambel skupaj z Gervasio Marcognorijem v kratkem na turnejo po Jugoslaviji.

Čehi in Slovaki obiskujejo sv. očeta

Kakor je razvidno iz lista »L'Osservatore Romano«, so pri vsaki papeževi skupni avdienci tudi verniki iz Češkoslovaške. Vsakikrat ima sv. oče tudi zanje besedo spodbude in pohvale.

Konevozi »metro«

(Vtisi s stavke v Franciji)

Po skoraj brezupnem čakanju v dolgočasni lombardski sivini mi je vendar uspešno skočiti na prvi vlak za Pariz. Na Gare de Lyon se je sicer očitno poznalo, da velika pariška postaja že nekaj dni ne prebavlja v redu: na eni strani neobičajna praznina, na drugi preobljudenost redkih vlakov s strani več dni čakajočih potnikov, ki so se zlasti v Svici kar po balkansko zavilili v posamezne vozove. Zato so pa imeli taksisti veliko več dela.

Naslednje dni sicer ni videti po mestu večjih znakov nereda. Časopisi mirno prišajajo poročila o pogajanjih med sindikalnimi organizacijami in vlado ter beležijo gotove odhode mednarodnih vlakov z velikih pariških postaj. Malo kasneje pa je tudi v mestnih arterijah opaziti znake postopne paralizacije. Najbolj se to pozna na podzemski železnici. »Metro« vozi vedno bolj redko, če sploh vozi. Le središčne proge so še nekam žive, druge pa že pešajo.

Nekega večera iščem v jesenski plohi zavetja v podzemskem križišču metro postaje na Montparnassu, tudi z željo, da se odpeljem proti Champs Elysées. V prostiranih podzemskih razsvetljenih labirintih skoraj ne srečam žive duše, vse je še bolj dolgo, široko in brez konca. Kilometrski leteči trak je ustavljen, treba je kar peš mimo, vsak korak živo odmeva, nikjer ni kontrolnega osebja. Ne kaže drugega, kot da se po drugi strani spet približam izhodu, ali čakam za nedoloččen čas prihod tako zaželenega vlaka.

Ob drugi priliki stopim na postajališče »Concorde« pod istoimenskim osrednjim trgom. V svoje veliko začudenje pa najdem tako živo premikajočo se maso potnikov, ki so se tam gnetli brez kake resne perspektive za odhod, da je bila tudi tu edina rešitev takojšnji pobeg k prvemu izhodu. Potem pa peš po Tuilerijah in neskončni, sicer lepi, Rue Rivoli do Cité. V tem primeru je bil edini cilj še iskanje prvega primerne sedeža v kaki kavarni ob srebanju alzaškega piva.

Na večer odhoda na postajo Lyon se mi ni godilo nič bolje. Ura je bila že kar pozna, kovček čisto dovolj težak, zato stopim v podzemsko postajo Saint-Michel z upanjem na reden odhod. Kaj še! Agent prevozne družbe je v naglici pisal s kredo na šolsko tablo urnike bližnjih odhodov metroja (ki bi prišel šele čez kako uro). Zato sem se nevoljen odpravil kar peš čez Seno mimo Hotel de Ville (občinske palače) z iskričo upanja, da bo vsaj na centralni progji Neuilly-Vincennes bolj redno vozil podzemski vlak. No, vsaj za slovo od Pariza nisem ostal razočaran in sem srečno prijadral do lyonskega kolodvora.

***

Sprehajaje se po Boulevardu Haussmann me sunkovito opozorijo na nenavadno stanje zvoki konkretne muzike: avtomobilski klaksoni, ki so nekako pol prostestno odpirali registre, da se prinerine skozi žive meje ljudi in drugih vozil. Če namreč manjka v Parizu glavno prevozno sredstvo-metro, mesto kar menja svoje

lice. Desettisoči nameščencev, uradnikov, turistov, študentov se poslužujejo v glavnem tega prevoza, ki je najhitrejši, najbolj praktičen in ima tudi že neko svojo pravcato poezijo. Kar čudno je videti mesta kontrolorjev vsa prazna, človek pa se lahko med tem zastoj vzci gor in dol po »sem Parizu (tudi če je prej kupil »carnet« z desetimi listki...)

***

Najbolj zgovorno prikazuje stanje tistih dni v francoski prestolnici vinjeta v listu »Paris-Presse l'intransigeant«, kjer vidimo na sliki urad v prometnem ministertvu. Funkcionar pripominja šefu kabineta, kajaze skozi okno na morje avtomobilov: »Monsieur, veselimo se, težke prometne nesreče so materialno nemogoče...«

Viator

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Julij Tavčar — šestdesetletnik

Rodil se je v Trstu in sicer na »Sancu« v okraju sv. Vida. Oče in mati, pristna Kraševca, pa sta bila doma v vasi Godnje (Dutovlje), oziroma v Pliskovici. Ze kot petnajstleten fant se je zaposlil v neki žganjarni, katero so pozneje prekrstili v »bar« in ji je bil lastnik neki Grk. Da ne bi zamudil nedeljske maše, je prosil gospodarja, da naj mu da ob nedeljah prost čas v jutranjih urah, delal pa bi v popoldanskih. Služba je bila naporna, plača majhna, a vse to je prenašal s pomočjo vere, ki mu je bila edina uteha tudi v grenkih časih, ko se je moral zdraviti v sanatoriju.

Zivljenjska pot ga je privedla v tržaško bolnišnico, kjer je postal pomožni cerkovnik in zvesto sodeloval z bolniškim kurantom msgr. Karlom Della Mea, kateri po tridesetih letih pastirovanja in tržaški bolnišnici še danes v 89. letu starosti upravlja rojstno župnijo Saletto pri Chiusaforte. Kasneje je jubilat dobil stalno službo cerkovnika na mestnem pokopališču. Celih petnajst let je vsak dan nešteto krat prehodil pokopališčno pota in spremljal skupno z duhovnikom rajne k večnemu počitku. Mnogi se ga spominjajo, s kakšno pobožnostjo in zavzetostjo je molil pri pogrebnih obredih.

Dodali bi še lahko: »Domine, dilexi decorem domus tuae« (Gospod, ljubil sem kras tvoje hiše), ker je po končani službi, čeprav truden od celodnevne hoje, še v cerkvi snažil in krasil oltarje s svežimi cveticami. Nikdar prej in niti potem ni bila pokopališka cerkva tako lepo okrašena kot v petnajstih letih Tavčarjevega službovanja. Danes uživa, četudi ob skromni pokojnini, zaslužen počitek.

Naj ga Kraljica rožnega venca, katere vnet častilec je, nagradi s srečnim življenjem na tem in na onem svetu!

E. F.

BLIZAMO SE CILJU

Drugo jutro nas je pot peljala še dalje proti jugu Makedonije. Vinogradom ob poti nismo videli konca. Potem so se prikazala prva tobačna polja in beli kosmiči bombaža so kot snežne kepice poživiljali enoličnost razsežnih poljan. Preproste kmečke hiše so bile okrašene z vencami kot bi šla mimo procesija. Pa smo kmalu spoznali, da so ti venci spleteni iz tobačnih listov, ki jih na ta način sušijo, da so pripravljene za tobačne tovarne.

Prišli smo v kraljestvo kraljeviča Marka in lepa pravljica je spet zažvela pred našimi očmi in zadobila resničnost ob pogledu na ruševine gradu na strmini nad mestom Prilepom. Prav radi smo verjeli, da je po teh pašnikih kraljevič Marko pasel svoje črede, saj so bila polja in griči vsi goli, ko so ovce posmukale steherno zeleno bilko.

Na večer smo prispeli v Ohrid, glavni cilj našega romanja. Nastanili smo se v hotelu »Orce Nikolov« tik ob jezeru. Vso noč je bilo in bali smo se, da bo tudi naša vožnja po jezeru šla po vodi. Pa ni bilo tako. Ze zjutraj se je zjasnilo in navsezgodaj smo hiteli k jezeru, ki se je kristalno čisto lesketalo pred nami. Ohridsko jezero je manjše kot Gardsko.

Bila je nedelja, zato smo se takoj po zajtrku odpeljali v samostan sester usmiljenk, ki so pred tremi leti prišle v Ohrid na pobudo neutrudnega msgr. Turka iz Beograda. Spet smo bili deležni nadvse prijaznega sprejema, a žal ni bilo časa na razpolago, da bi se po maši dalj časa pomudili pri teh dobrih sestrah. Čakala nas je namreč pot v Kalište.

(Se bo nadaljevalo)

Zora Piščanc

Ura na železniški postaji je kazala 5,17 zjutraj. Tedaj se je zamajala zemlja in cvetoče mesto Skopje v Makedoniji je v hipu postala ena sama groblja

Stanovanjska kriza je del socialnega vprašanja

Tudi Španija doživlja stanovanjsko krizo. Za ta problem se je resno zavzel nadškof iz Saragoze, Cantero. Po njegovem mnenju je glavni vzrok stanovanjske krize nesocialna in nekrščanska špekulacija s stanovanji. Najemnine so tako visoke, da jih delavske družine ne zmorejo, ob tem pa ostajajo mnoga stanovanja prazna. Nadškof dostavlja, da se v današnjem svetu ponavlja evangeljski dogodek svete Družine, ki v Betlehemu ni našla stanovanja.

Zveza cerkvenih pevskih zborov na pragu nove sezone

Mešani pevski zbor, ki poje v cerkvi sv. Antona Novega v Trstu

Poletje je mimo, z njim vred tudi vroči dnevi in počitnice, ko smo bili pri morju ali v planinah morda nekoliko bolj sami s seboj, daleč od mestnega hrupa in vrveža. Z jesenjo se začne spet običajno delo.

Tudi naša društva in naši krožki so oživel: preučujejo svojo organizacijo, urejajo delo in pripravljajo nastope. Zveza cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem pripravila za zadnjo nedeljo novembra revijo zborov. Zbori, ki so vključeni v Zvezi, so že pred mesecem prejeli obvestilo in vabilo nanjo. Opozorili smo na revijo toliko prej, ker je pač preizkusni kamen. Na njej zbori pokažejo svojo zmogljivost, pripravljenost in končno svoj pogum, ker je le treba strniti svoje vrste, se za nekaj časa zagriziti v delo, piliti in oblikovati, bolj kakor za svojo običajno publiko, to je za vernike, katerim pojemo v svoji domači cerkvi.

Taka revija je nekaka vzmet pri našem pevskem delovanju vsaj v tistih mesecih, ko se nanjo pripravljamo, in hkrati učinkovit pripomoček za nadaljnje, bolj čvrsto, zavzeto in urejeno delo. Toda namen revije ni samo delo in red znotraj posameznih zborov, je tudi spopolnitev pevcev in dirigentov. Ti lahko na teh nastopih primerjajo svoje dosežke, metode in tehniko s tem, kar pokažejo ostali. V tem ogledalu vidijo bolj sami sebe in se bodo lažje popravili.

Letos bomo nastopili v Kulturnem domu. Tako bo zadoščeno vsem tistim našim prijateljem, ki doslej zaradi premajhnega prostora niso mogli v dvorano. Zborom smo naročili, naj se naučijo tri pesmi različnega stila in različnega časovnega nastanka, da bodo izvedbe zborov različne in zanimive enote.

Ko pišem te vrstice, se mi ponujajo vzporednice med nekaterimi preteklimi in bodočimi nastopi; najprej s tovrstnim lanskim nastopom v Marijinem domu v Rojanu. Na tej reviji je nastopilo devet pevskih zborov, daleč premalo spričo vseh, ki so vključeni v Zvezi. Prav dobro vemo, koliko in kakšne težave imajo naši pevski zbori, toda zaradi pomena revije, bi morali pevovodje in zastopniki zborov zbrati vse moči in se je udeležiti. Revija smo kmalu za tem delno ponovili ob odprtju Marijinega doma pri Sv. Ivanu.

Veličasten je bil koncert božičnih skladb v začetku januarja letos, ko je nastopilo okoli sto pevcev v osrednji tržaški cerkvi

Novega sv. Antona. Isti koncert smo dva tedna potem ponovili v Lješih pri Klođiču v Beneški Sloveniji, kjer je bilo vzdušje bolj intimno in čustveni odziv domačinov še toplejši. Nastal je nekak vaški praznik.

Lanski božični koncert je imel zaslugo, da so na njem predvajali večino novih skladb slovenskih zamejskih avtorjev, predvsem tržaških. Tri izmed njih so doživela krstno izvedbo. Ob lanskem božičnem koncertu je Zveza cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem izdala pesmarico novih božičnih pesmi Sveta noč. Pesmarica vsebuje sedem novih in tri na novo harmonizirane. Koncert smo izvedli po božiču in zato pesmarice niso prišle več v poštev za lansko leto. Nekaj primerkov smo nesli v Tržaško knjigovodno in k Fortunatu. Pred tednom dni smo poslali nekaj izvodov v Gorico.

Za prihodnji božični koncert še nismo določili dneva. Kar se sporeda tiče, bomo letos predvajali stare božične pesmi, nekatere v novi priredbi. Vendar bomo skušali tudi pri teh ostati blizu izvorniku. Nekatere stare božične pesmi imajo poseben čar in so našim ljudem nadvse všeč. Nastopili bomo kakor že nekaj preteklih let v cerkvi Novega sv. Antona. Toda tokrat pevci ne bodo na koru, temveč v prezbitariju. Ugotovili smo, da je taka postavitev zborov boljša, ne samo zaradi predstave, temveč tudi ker tako dosežemo večjo zvočnost. Saj se glasovi ne izgubljajo za orgle, v stropu in ne zadevajo v ovire.

Novembra in decembra je Zveza organizirala tečaj za pevovodje in učitelje. Pet predavateljev je govorilo o problemih pevskega poučevanja. Tečaja se je udeležilo mnogo pevovodij in pevcev.

Naslednji tečaj mislimo prirediti prihodnje poletje, ko bodo naši pevovodje prosti ali se bodo lahko za nekaj dni sprostili. Skušali bomo dobiti kak primeren prostor zunaj na deželi, verjetno na Koroškem, in bomo združili pouk s počitnicami.

Kakor doslej, si bomo tudi v bodoče prizadevali za skupinske nastope in za nastope posameznih zborov. Nekateri od naših zborov so že na taki višini, da se lahko dostojno predstavijo tudi pred zahvalnim občinstvom. Glede izdajanja pevske skladbe pa še nimamo podrobnih načrtov, zato bomo o tem spregovorili kdaj drugič.

Z. H.

Deset let Tržaške kreditne banke

Pred desetimi leti, 12. oktobra 1959, je začela poslovati Tržaška kreditna banka. Ta slovenski denarni zavod je plod prizadevnosti, varčevanja in umnega gospodarjenja naših ljudi, pa tudi narodne zavednosti slovenskega človeka. Tržaška kreditna banka je morala svoje nove temelje graditi na ruševinah slovenskega denarništva, ki ga je fašizem popolnoma uničil. Škoda, ki jo je zaradi tega nasilja pretrpelo naše kreditno gospodarstvo, je skoraj neprecenljiva. Pri tem je še posebej žalostno dejstvo, da so dale pristojne oblasti — in to zelo pozno po padcu fašizma — samo dovoljenje za poslovanje, niso pa dale našim denarnim zavodom nikake odškodnine za stvarno premoženje.

Diskriminacija pa se kaže tudi drugače. Se vedno Tržaška kreditna banka ne sme poslovati s tujino, zato tudi nima lastne menjalnice, čeprav takšno poslovanje predvidevajo njena pravila, ki so bila od pristojnih oblasti odobrena.

Rojan

Pred kratkim nas je zapustil g. Franc Malič z Grete. Dolgo je trpel v težki bolezni, a vse je vdano prenašal. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Cerkev na Greti je bila polna ob njegovem pogrebu. Številni prijatelji so se hoteli z molitvijo posloviti od dragega pokojnika. Posebno pretresljivo je bilo, ko so vsi zbrani zapeli pesem: K tebi želim, moj Bog! Takega slovenskega petja verjetno v cerkvi na Greti še ni bilo. Umrlemu g. Maliču naj dobri Bog nakloni večno plačilo, njegovim domačim pa izrekamo iskreno sožalje!

Sestanek predstavnikov strank leve sredine in Slov. skupnosti

Pretekli teden so se sestali predstavniki štirih strank leve sredine in Slovenske skupnosti, da preverijo dosedanje politično in programsko sodelovanje v okviru tržaške občine. Domenili so se, da bo-

do na naslednjih srečanjih razpravljali o problemih, ki zadevajo uresničevanje programskih obveznosti v okviru tržaške občine. Za Slovensko skupnost so se sestanka udeležili politični tajnik in deželni svetovalec dr. Drago Stoka ter člana izvršnega odbora občinski svetovalec dr. Rafko Dolhar in nabrežinski župan D. Legiša.

Izjava openskega Akcijskega odbora

Ko so se v teh dneh pojavili po glavnih openskih ulicah novi dvojezični napisi, ki jih je postavila skupina trgovcev in gostilničarjev, Akcijski odbor v imenu prebivalstva izraža priznanje tem našim gospodarstvenikom, ki so s tem učinkovito prispevali k uveljavitvi naših nedotakljivih pravic.

Ob tej priložnosti vabi slovenske trgovce, gostilničarje, obrtnike, podjetnike in profesionaliste, da sledijo temu častnemu zgledu in tako stvarno prispevajo svoj delež k uresničitvi naše narodne enakopravnosti.

To bo tem lažje, ker uporaba te nam zakonsko priznane pravice ne pomeni nobene večje davčne obremenitve. Za dvojezični napis se plača isti davek kot se plačuje zdaj za enojezičnega.

Akcijski odbor Opčine

Zasedanje dobrotelne ustanove »Caritas«

V Rimu je od 29. septembra do 2. oktobra zasedal izvršni svet mednarodne dobrotelne ustanove Caritas. Na tem zasedanju je moral izvršni svet določiti program dela za prihodnjih šest mesecev. Pomoči so potrebne v prvi vrsti dežele, ki jih tarejo vojne nadloge, tako Vietnam, Nigerija-Biafra, dežele srednjega Vzhoda s številnimi palestinskimi begunci, pa tudi Sudan.

Udeleženci so prisostvovali sv. maši za 25 mož, ki so izgubili življenje, ko so z letali prevažali hrano in zdravila na ozemlje Biafre.

Nastop folklorne skupine iz Zadra

Očividno so folklorni nastopi našemu občinstvu zelo po volji. Spominjamo se, kako je bila letos v februarju dvorana Katoliškega doma nabito polna, ko je gostovala folklorna skupina »Tine Rožanc« iz Ljubljane. Tudi nastop »Ansambla narodnih plesov a pjesama« iz Zadra je vzbudil veliko zanimanje med našimi ljudmi.

Program je bil sestavljen tako, da so se menjavale pevske točke s plesnimi. Plesmi je izvajal moški oktet »Grupa Dalmatinaca« v slikoviti obleki. Mogli smo se seznaniti z dalmatinskimi motivi in s svojiskim načinom petja. Nekatere pesmi so bile navzočim še posebno všeč, npr. Barba Jeri (Stric Jernej), Čakole, Jedan mali brodič (ladjica) in U boj!

Folklorna skupina pa je nudila izbor plesov iz raznih pokrajin Jugoslavije: najprej iz Baranje, kjer žive hrvaški Bunjevci, nato iz Posavja, potem iz hrvaškega Zagorja in še iz Glamoča v Hercegovini, kjer udarjanje ob tla nadomestuje spremno glasbo.

Po odmoru so bili najprej na sporedu

plesi iz Slavonije, kjer dajejo zvončki na škornjih gibanju poseben čar. Nekaj posebnega so bile banatske moške igre, kjer so trije plesalci pokazali vso svojo spretnost. Eden je plesal s steklenico vina na glavi, drugi z vilami v roki, tretji pa okrog v tla zapičenega noža. Prireditelji se je končala z narodnimi plesmi iz Kosmeta (Kosovo in Metohija), v katerih je navzoč močan turški element. Zato so bile tudi obleke v stilu nekdanjih begov in begic.

Dvourni nastop je občinstvo nedvomno zadovoljil. Dr. Humar kot predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici, ki je nastop pripravila, se je gostom iskreno zahvalil in poudaril požrtvovalnost vsega ansambla, v imenu gostov pa je na začetku prireditve izrekel pozdrave Jakov Polić, predsednik ansambla, na koncu pa se je zahvalil eden izmed članov tega ansambla, ki je Slovenec, iz Brežice doma ter v Zadru zaposlen. Vsekakor je bila prireditev nov prispevek k utrjevanju vezi, ki se spletajo med gorškimi Slovenci in pokrajinami onstran meje.

Inž. J. Košir

† Msgr. Janez Hladnik

49 V SLUŽBI
CERKVE IN NARODA
(SPOMINI)

Več kot zanimiva stvar mi tisti hip tisto ni bilo. Moje zdravje, ki sem ga komaj malo popravil, mi je sploh zaviralo vse poglede čez bližnje obzorje. Saj sem tudi prekinil priprave na doktorat, čeprav sem v ta namen že napisal disertacijo z naslovom »Liberijevo vprašanje« in sem pripravil tezo: »Parabole sv. Pavla in Kristusove parabole«.

Jaz sem rojen za kmečkoga kaplana in župnika, tako sem spoznal in vse druge prejšnje sanjarije pokopal.

Pa mi pride v roke duhovsko glasilo »Vzajemnost«, kjer je Mrkun predložil tisto zadevo o Argentini, toda v taki obliki, da mi je vzbudila nemir. Kaj če bi se jaz za to pozanimal?

Bilo je 27. aprila 1930, ko sem se odločil, da skočim na Radoviče, kjer je žup-

nikoval Tinče Novak, 66-leten župnik, moder in svet mož. Njega sem hotel najprej vprašati za svet.

Pa je bil mnenja: »Vi, gospod Janez, ste mladi in je sedaj čas, da naredite kak korak v svet. Jaz menim, da je to božji klic.«

Se isti teden sem šel v Ljubljano in se posvetoval z Nadrahom. Pa mi pravi: »Gospod Janez, to je pametna misel. Kar še danes si kupite slovnico španskega jezika!«

Slovnice si tisti dan sicer nisem kupil, pozneje sem jo dobil iz zapuščine rovtarskega gospoda Matevža. Toda vsestranska zaposlenost mi ni dala časa, kajti že od jeseni sem bil edini kaplan in še sredi težke borbe. Pozneje sem pa spet preveč obolel.

Ko sem pozneje misel obnovil, sem bil že v Kostanjevici na Krki. Tedaj sem se pričel učiti španščino. Pa sem imel samo opoldne kako minuto časa v čolnu na Krki. Toda, kaj bi se špansko učil z italijanščino, če pa tudi tiste nisem dovolj znal. Pa mi je nekoč slovnica padla v vodo. No, sem si mislil, le pojdi po vodi,

tudi brez tebe bo šlo!

VECERNA SOLA IN KLOFUTA

V Metliki je bila tudi obrtna šola. Vršila se je v večernih urah za fante in dekleta, ki so se učili v mestu kake obrti: šivilje, trgovske pomočnice, kovači, čevljarji... Po predpisanem učnem načrtu so se usposabljali za svojo življenjsko nalogo. V učnem redu je bil tudi verouk. Seveda je tudi ta zadel mene.

Potrudil sem se zares in sem bil kar zadovoljen z vedenjem in učnim uspehom učencev. Vse to je bilo normalno in bi tega ne omenjal, če bi se mi ne zgodilo neki dan, kar je ostalo zapisano v mojem spominu za vedno.

Bila je ravno zadnja učna ura pred božičem leta 1930. Nisem hotel biti dolgočasen, pa sem v poljudni obliki podal sliko Jezusove mladosti. Tedaj se mi oglasi Lončarič, kovaški vajenec: »Ali je imel Jezus punco?«

Začutil sem težo položaja. Kaj naj na to odgovorim? Pred mano 34 glav, polovica fantov in polovica deklet. Pa mi je Sv. Duh dal, kar si jaz ne bi bil sam

domislil. V hipu sem vedel, kaj naj odgovorim.

Ze sem bil pri njem in mu pripeljal z vsake strani tako gorko, da me je zabolela dlan in nato zapovedal: »Ven!«

»Ne grem,« odgovori.

Jaz pa: »Bomo videli!« Ukazal sem sedu: »Umakni se!« ter istočasno zavil rokave. Predrže se je pred mano nagonsko zatekel do vrat in jih odprl. Zaloputnil sem jih za njim. Bil sem bled kot zid in vsi drugi tudi.

Končal sem lekcijo in jih odposlal. Dva fanta sta se ponudila, da me pospremita, kajti povedali so mi, da me je hotel počakati in se maščevati nad menoj.

Sedem let pozneje sem šel na hrvaško prireditev v Argentini na Dock Sudu pri Buenos Airesu. Pa se mi pridruži fant, ki me hrvaško pozdravi in začneva pogovor.

»Me ne poznate več, gospod?«

Gledam ga, pa se kar ne spomnim.

»Saj ste me učili katekizem!«

»Jaz, pa tebe? Saj nisem nikjer Hrvatov učil verouka,« sem si obujal spomin.

»Ne, nič se ne domislim.«

»V Metliki, v obrtni šoli.«

Nov športni objekt v Padričah

Na Padričah so v nedeljo, 12. t. m. v slavnostnem vzdušju odprli novo nogometno igrišče. Pogled na novi športni objekt je krasen: mlada trava po vsem 105 metrov dolgem igrišču, vsenaokoli pa borov gozdiček. V bližini je stavba s štirimi slačilnicami s tuši, soba za sodnika in bar.

Povabljenec, predstavnik oblasti in športnih društev ter številnemu občinstvu je najprej spregovoril predsednik domačega društva »Gaja«, Karel Gričič. V spominu je segel nazaj in nam razložil, kako se je v pičlih dveh letih kraško zemljišče z dolinami, kamenjem in grmičevjem spremenilo v zeleno igrišče. Zahvalil se je vsem, ki so k temu pripomogli: tržaški občini, CONI-ju in predvsem vaščanom Padrič in Gropade, ki so s prostovoljnimi delom največ prispevali k uspehu.

Spregovoril je tudi občinski odbornik Ceschia, ki je v nekaj duhovitih stavkih omenil iznajdljivost, pridnost in pogum predsednika Gaje, Gričiča. Trak z rumenozelenimi barvami Gaje je v imenu CONI-ja prebral dr. Combatti, blagoslovitve igrišča pa je izvršil bazoviški župnik M. Živic.

Veselo razpoloženo se je kasneje nadaljevalo ob domačem vinu in kraškem pršutu, trebenjska godba »Parma« pa je igrala vesele koračnice.

ZA KMETOVALCE

Ko vino neha vreti

Ko je prenehalo mirno vrenje v sodu in vino nima več sladkega okusa, snamemo kipelno veko, napolnimo sod do vrha in ga zamašimo. V hladnih nočeh odpiramo okna, da se klet ohladi; s tem ustvarimo najboljše naravne pogoje, da se vino začne čistiti in zoreti.

Ze v nekaj dneh se bo vino v zaprtem sodu skrčilo; prvi vzrok temu pojavu je ohlajevanje vina, drugi pa delno izhlapevanje skozi lesene stene. Vino se hitreje krči v sodih z majhno prostornino ali tankimi stenami ter v toplem in suhem prostoru. Iz tega bi kdo sklepal, da bi morala biti klet vlažna. Res je, da v vlažni kleti voda počasneje izhlapeva; toda res je tudi, da se v taki kleti alkohol močneje izgublja. Zato naj klet ostane hladna in suha. Krčenje vina je sprva najhitreje, kasneje pa vedno počasneje. Ko se vino krči, preti vinu nova nevarnost, ker se v praznem prostoru ob vrhu soda nabira zrak, ki daje možnost raznim glivicam, da se razvijajo in kvarijo vino. Kaj hitro se lahko pojavi vinski cvet in za njim še cik. Zato moramo paziti, da odstranimo zrak iz soda z občasnim dolivanjem ali razkuževanjem nastale praznine. Za dolivanje rabimo le vino iste vrste. Pri vlivanju v sod moramo paziti, da ne dvignemo usedline, ki bi ponovno skalila vino. Zato naj ima lijak, katerega rabimo v ta namen, dno zaprto in luknje v steni iztočne cevi. Vino za dolivanje hranimo v majhnih posodah; tako si olajšamo delo in izpostavimo vino manjšim nevarnostim. Dolivanje se izvaja sprva vsakih 4 do 5 dni, kasneje pa vse redkeje.

Včasih se zgodi, da nimamo vina za dolivanje. Takrat moramo prazni prostor razkužiti z žveplanjem ali z dovajanjem ogljikovega dvokisa ali žveplaste kisline iz jeklenk. Žveplanje se v malih razmerah zadovoljivo opravi s pečico za izgoravanje žvepla. Za večje kleti pa je spuščanje plina iz jeklenk primernejši način.

Zdi se mi skoraj odveč, če ponavljam, da sod zapiramo s čistim in zdravim zamaškom in da enkrat za vselej opustimo uporablanje cunj.

Inž. J. Košir

»Kdo pa si?« vprašam.

»Lončarič sem iz Kamanja.«

»Se že spomnim. Pri Kremescu si bil in za kovača si se učil.« O sedaj pa! Prav on je bil deležen tistih klofut.

»No, in kakšen spomin imaš na tisto klofuto?«

Postal je ves rdeč. Pogleda v tla in pravi: »Gospod, tisti večer bi vas ubil. Danes sem vam pa zanjo hvaležen. Ko bi pa vi vedeli, kaj je naredil z menoj oče, ko je za to zvedel, bi bili veseli in povem vam, da je bilo edino na mestu, kar ste tisti hip mogli pametnega storiti.«

Ne le njemu je prav prišlo. Tudi vsi drugi, ki so bili temu priča, so vse drugače doumeli resnost božje besede in moj ugled je zrastlel do neba.

CE STARSJI Z OTROKOM DRZE

Pa ni treba misliti, da so bile moje vzgojne metode samo v tem, čeprav sem otroke navadno učil z metrom v roki in je koga tudi kaj zadelo, toda hudega ni bilo nikdar.

(Se bo nadaljevalo)

Praznovali smo misijonsko nedeljo

Slovenski verniki so v Gorici in okolici praznovali misijonsko nedeljo predvsem v svetiščih, kjer so bile pridige posvečene po misijonskih namelih. Dobro je šla tudi v prodajo priložnostna brošura »Misijonska nedelja«, ki že dolgo vrsto let izide za ta dan.

V cerkvi sv. Ignacija na Travniku je popoldne govoril bivši misijonar na Kitajskem Franc Jereb CM, sedaj predstojnik misijona na Mirenskem Gradu. Ob več zgledih iz svoje pestre misijonske izkušnje je povedal, kako so Kitajci misijonarje najprej opazovali, če tako tudi ravna kot učijo, nato pa pokazal njihovo hvaležnost, da so jim misijonarji prinesli Kristusovo blagovest in omenil njih željo, da bi mogli sprejeti njegove starše in se jim zahvaliti, da so vzgajali misijonarje. Zaključek je bil logičen: mi kristjani v Evropi ne smemo s svojim življenjem zanikati tega, kar govorijo misijonarji v misijonskih deželah; tudi moramo še naprej kljub pomanjkanju lastnih duhovnikov pomagati pri oblikovanju novih misijonskih poklicev. V tem oziru gre sedaj na bolje: samo zadnje čase je iz Slovenije odšlo v misijone sedem mladih ljudi. Znano je, da so slovenski verniki na Primorskem v misijonski zavzetosti vedno nadkriljevali one iz Kranjske in Stajerske. Naj v tej gorečnosti ne omagajo nikdar!

Podgora

Misijonska nedelja pri nas je bila zelo razgibana. Tudi prireditev v dvorani je dobro uspela. Zivahen je bil pestri srečolov in tudi film v barvah je zadovoljil. Nekaj posebnega smo doživeli v cerkvi pri bogoslužju. Pri darovanju se je s kora oglašila lepa nova pesem, ki je vsem ugajala. Bila je moderna in pela jo je naša mladina ob spremljavi orgel in tudi — kitare, namreč pesem »Misijonar«, ki jo je na pomenljivo besedilo moderno uglasbil Franc Cerar. Vse je potem o tej pesmi in nje podajanju govorilo; celo italijanski verniki, ki so bili prisotni, so se čudili in priznavali, da je bila melodija prijetna.

Dol - Blagoslovitev zvonov

Čeprav nekoliko pozno, sporočamo, da je tudi naša kraška vasica doživela svoj praznik na rožnovensko nedeljo, 5. oktobra. Ta dan smo namreč na gričku, kjer stoji naša začasna kapela, ki je posvečena brezmadežnemu Srcu Marijinemu, blagoslovili nove zvonove. Maša je bila na prostem ob navzočnosti štirih duhovnikov. Lep nagovor je imel naš nekdanji župnik Kazimir Humar. Najbolj nas je presunilo, ko nas je spomnil na leto 1942, ko so nam vzeli zvonove pri fari v Opatjem selu, kamor je spadala naša vas pred razmejitvijo. Omenil nam je tudi, kakšen pomen imajo zvonovi za kristjane: zjutraj jih kličejo na delo, zvečer jih vabijo k počitku. Zlasti pa jih spominjajo na Gospodove dneve in praznike, ko jih pozivajo k maši. Po nagovoru je naš g.

Artur Zalatel

župnik Joško Stanta blagoslovil nove zvonove, nakar je bil ofer za cerkvene potrebe.

Upamo, da klic naših zvonov ne bo klic kraški puščavi in da bodo naši Doljani sedaj še rajši hodili k maši. Prav tako upamo, da nas bodo zvonovi zmeraj spominjali, da jim mora prej ali slej slediti še nova cerkev, ki naj nadomesti sedanjo zasilno kapelo.

Doljanka

Odprtje inštituta za mednarodno sociologijo

Ob odprtju Inštituta za mednarodno sociologijo v nedeljo, 19. oktobra je goriški župan Martina kot predsednik omenjenega zavoda izčrpano poročal o namenih istega, med katerimi je tudi vprašanje položaja slovenske manjšine in rešitve vseh njenih problemov. Slovesnosti se je med drugimi udeležil tudi občinski svetovalec dr. Sfiligoj, ki se že od vsega začetka živo zanima za delovanje te tako važne ustanove. V znanstvenem odboru Inštituta sta med drugimi dva jugoslovanska univerzitetna profesorja, in sicer prof. Lado Vavpetič iz Ljubljane in prof. Oleg Mandić iz Zagreba.

Vaze iz rimske dobe v Timavi

Pred kratkim sta dva potapljača devinskega komisarijata med policijskimi vajami za nadzorstvo na morju odkrila po naključju nedaleč od izliva reke Timave keramične vaze in druge manjše predmete, ki naj bi bili stari približno dva tisoč let in naj bi jih uporabljali v kraških gradiščih. Rečno področje sedaj vneto preiskujejo.

OBVESTILA

Osebn vabilo g. Artura Zalatel ob obletnici svoje nove maše

Podpisani stolni vikar Artur Zalatel, težko prizadet na obeh in na nogah, vabim v svojo hišno kapelo, via Angiolina 23, Gorica, članice Marijine družbe in tretje rednice k maši ob 12. uri na praznik vseh svetnikov. Naj pridejo tiste, ki so proste.

Dne 4. novembra bi želel darovati sv. mašo za našo škofijsko duhovščino iz štandreškega in devinskega dekanata ter iz goriškega mesta, istočasno tudi za rečivnike, ki poznajo slovenski jezik (p. Ciril, p. Pij in p. gvardijan, kapucini, p. Viljem in p. Dominik, frančiškana). Maša bo ob 12. uri. Vljudno vabljeni.

V nedeljo 9. novembra, ko je dan moje slovesne nove maše v Slovrencu v Brdih, bi želel imeti ob 12. uri pevce, ki so z menoj sodelovali v Standrežu. Če se jim pridružijo pevci iz Brd izpred 33 let, dobrodošli!

V nedeljo 17. novembra vabim, naj pridejo, po vlnudnosti in dobrohotnosti, ob 12. uri moji nekdanji učenci v Gorici in tedanji kolegi-profesorji na šoli.

Artur Zalatel

V nedeljo, 26. oktobra 1969, na praznik Kristusa Kralja bo v Katoliškem domu v Gorici ob 16. uri

EKUMENSKO MISIJONSKA PRIREDITEV

Nastopili bodo skavti in skavtinje, nato, po kratkem govoru ekumenske vsebine, bo gdč. Ivanka Furlan iz Trsta kazala skioptične slike, ki jih je posnela ob priliki zadnjega ekumenskega potovanja po Jugoslaviji. Med odmori bo bogat srečolov v korist misijonov. — Vstop prost.

VIII. Memorial »M. Filej«

Odbojka: V torek se je zaključil odbojarski turnir letošnjega memoriala; zmagalo je moštvo »Hrast« iz Doberdoba. Končne rezultate za lestvico bomo objavili prihodnjič. Naj navedemo samo rezultate tekem štirih moštev, ki so prišla v finale:

Gorica : Steverjan 2 : 0 (15 : 11, 15 : 2)
Hrast : Standrež A 2 : 1 (15 : 12, 8 : 15, 15 : 5)
Hrast : Steverjan 2 : 0 (16 : 14, 15 : 7)
Standrež A : Steverjan 2 : 0 (15 : 8, 15 : 2)
Hrast : Gorica 2 : 1 (15 : 7, 7 : 15, 15 : 8)
Gorica : Standrež A 2 : 0 (15 : 9, 15 : 7).

Kolesarstvo. Preteklo nedeljo, 19. oktobra je bila v okviru Memoriala kolesarska tekma, katere se je udeležilo precejšnje število kolesarjev: 8 za naraščajnike in 12 za člane. Naraščajniki so tekmovali na progi Gorica-Oslavje, starejši pa iz Gorice do Steverjana. Končna lestvica za posameznike je sledeča:

Naraščajniki: 1. Millo Nevio (Mladost) 5'47"3; 2. Plesničar Ivan (Standrež) 6'8"; 3. Kuštrin Zdravko (Podgora) 6'33"8. Sledijo: Gergolet Darij, Marušič Jordan, Fontana Ivan, Dornik Rinaldo.

Člani: 1. Devetak Marijan (Sovodnje) z odličnim časom 15'40"2. Sledijo mu: Fabris Ivan (Pevma) 16'54"9; Bulfoni Nevio (Stevevan) 18'11"8; Maligoj Vinko (Stevevan), Makuc Damjan (Pevma), Spacapan Peter (Hrast), Kranner Marko (Gorica), Butkovič Bogdan (Sovodnje), Spacapan Mirko (Gorica), Vižintin Marijan (Gorica), Susič Ivan (Gorica), Klanjšček Niko (Gorica).

Streljanje. Tekme v streljanju bodo v petek 24. in v soboto 25. oktobra ob 20.30 v Katoliškem domu. Vasi lahko predstavijo več ekip, ki jih sestavljajo po trije člani. Vpisnina za vsakega člana je 100 lir.

Lahka atletika. Tekmovanja se bodo vršila na šolskem stadionu v Gorici na Rojcah (Campagnuzza) v soboto 25. oktobra popoldne ob 14.45 in v nedeljo 26. oktobra s pričetkom ob 8.30 zjutraj. Tekmujejo lahko vsi slovenski atleti in atletinje, vpisani in nevpisani v lahkoatletsko zvezo. Za vse nastopajoče bo v nedelju sv. maša ob 8.15 v cerkvi na Rojcah.

Kategorije so takole razdeljene: **Člani**, tj. letnik 1951 in starejši lahko tekmujejo v treh disciplinah v dveh dneh; poleg tega lahko tekmujejo tudi v štafeti. **Mladinci**, letnik 1952 in 1953 lahko tekmujejo v dveh disciplinah in v štafeti. **Naraščajniki**, letnik 1954 in mlajši lahko tekmujejo v eni disciplini.

Na programu je tudi **peterboj** za člane in mladince.

Vpisovanje se vrši na sedežu Olympije do petka 24. oktobra ob 21. uri in na stadionu na Rojcah do pričetka tekem.

Dejavnost Olympije

Lahka atletika. Preteklo soboto so se naraščajniki in mladinci Olympije udeležili tekem v Trzinu. Prvi so se kar dobro odrezali, saj so odnesli precej medalj. Oman Anton je na 1000 m dosegel 2. mesto s časom 3'33"; Cijan Marjan je skočil v višino 125 cm (2. mesto); Kuštrin Zdravko je vrgel kroglo 10,35 m (2. me-

sto). Mladinci pa so postavili naslednje rezultate: Uršič Robert v skoku v daljino 4,80 m; Rossi Hadrijan na 300 m 43"5; Tommasi Pavel na 300 m 45"2; Spacapan Mirko je imel smolo v metu diska: bil je drugi, pa so mu met razveljavili, ker je vrgel izven sektorja.

MLADIKA št. 8

Z novim šolskim letom se je tudi revija »Mladika« po kratki prekinitvi med počitnicami spet vrnila med nas s svojo osmo številko. Uvodnik govori o slovenski šoli na Tržaškem in Goriškem, ki stopa v petindvajseto leto svojega povojnega delovanja. Kljub njenim nepopolnostim nam mora biti draga in moramo samo paziti, da bo zorela vedno v boljše rast.

Prvič se predstavi bralcem »Mladike« pisatelj Pavle Zidar s črtico »Kako se vračamo«. Je eden najbolj plodovitih sedanjih slovenskih piscev, saj je pri svojih 37 letih objavil že dvajset knjig.

Kondor v članku »Včeraj in danes« pokaže, kako so prav naši komunisti pripomogli k potujčevanju Slovencev s svojim zmedenim internacionalizmom. Zgodovina bodočih desetletij bo morala priznati, da so bili le naši kristjani v glavnem tisti, ki so rešili slovenstvo v najbolj izpostavljenih krajih.

Pregledno je poročilo o razpravah slovenskih izobražencev v Dragi. Jože Udovič piše o letošnjem »Kraškem tednu« na Repentabru, Danilo Sedmak pa o načinu učenja. Jože Peterlin se spominja pokojnega Janeza Prepeluha-Jerasa, soustanovitelja revije »Mladika«, nadarjenega pisatelja in dramatika, ki je umrl v ZDA, star komaj 46 let.

Josip Kravos je prispeval prijetno pisano zgodbo »V Dobravljah gorile«, ki se bo nadaljevala. Martin Jevnikar izčrpano predstavi pesnika, pisatelja in dramatika Branka Rozmana, ki sedaj živi v Münchnu in urejuje izseljeniški mesečnik »Naša luč«. Lev Detela je ocenil pesni »Poezija tihe žalosti Milene Soukalove, ki jih je letos izdala Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu. Pozdravljamo in odobravamo, kar je pod naslovom »Odmeki s Koroške« rečeno o neodgovornem pisanju, ki ga najdemo v zadnji številki koroške kulturne revije »Mladje«. Jože Peterlin nas seznanja s programom Slovenskega gledališča v Trstu v novi sezoni; glede radia Trst A pa beremo, da bo zadnje trimesečje v znamenju štednje in da je na raznih oddelkih na splošno premalo namoščen.

—ej

Otvoritvena predstava 25. sezone Slovenskega gledališča

V soboto je bila v Kulturnem domu otvoritvena predstava 25. sezone Slovenskega gledališča. Za to priliko je bila izbrana krstna izvedba Levstikovega »Martina Krpana« v Mahničevi priredbi in režiji. Naslovno vlogo je igral Danilo Turk, ki je na ta način proslavil svoj 35. gledališki jubilej. Ob zaključku uspele predstave so jubilantu čestitali predstavniki vodstev Slovenskega gledališča in drugih slovenskih gledališč ter predstavniki kulturno-prosvetnih ustanov.

Za vsak problem ogrevanja se obrnite na podjetje

LA COMBUSTIBILE

LOVREČIČ ALBIN

Domjo 38 - Industrijska cona tel. 820-331

Zastopstvo ameriške petrolejske družbe AMOCO za Trst
NAFTA - GASOLIO - KEROZEN - PREMOG - DRVA itd.

Postrežba hitra v velikih in majnih količinah, cene ugodne, olajšave. Ko se odločite za nakup, telefonirajte nam ter se pozanimajte pri nas!

Spored od 26. oktobra do 1. novembra

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih)

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: Colodi: »Vanček«. Dramatizirana mladinska zgodba. Cetrti in zadnji del. 11.45 Ringaraja za naše malčke. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Glasba po željah. 15.30 F. Hebbel: »Marija Magdalena«. Tragedija v treh dejanjih. 17.30 Zbovska glasba. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 20.30 Ljudske pesmi.

Ponedeljek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«. 13.30 Glasba po željah. 17.35 Jež: Italijanščina po radiu. 17.55 Vaše čtivo. 18.30 Zbor »Sant'Antonio Vecchio«. 21.00 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.00 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 18.30 Komorni koncert. 19.10 Slovenske balade in romance s spremno besedo prof. Vinka Beličiča. 19.45 Zbor »Srečko Kosovel« iz Ronk. 20.35 Wagner: »Večni mornar«, opera v treh dejanjih.

Sreda: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke. 17.35 Italijanščina po radiu. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 »Beri, beri rožmarin zeleni«. 20.35 Simfonični koncert.

Cetrek: 22.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.00 Pod farnim zvonom župne cerkve v Devinu. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.35 Slovenščina za Slovence. 18.30 Bersa: Sunčana polja, simfonična pesnitev. 18.50 Francija v glasbi. 19.20 Priljubljene melodije. 20.35 Tom Stoppard: »Albertov most«. Radijska drama.

Petek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri. 17.35 Italijanščina po radiu. 18.40 Brazilske popevke. 19.00 Otroci pojo. 19.10 Pesniški nazori večera in danes. 20.50 Koncert operne glasbe.

Sobota: 8.30 Promenadni koncert. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.00 Marij Maver: »Krizantema na grob malega junaka«. Mladinska radijska igra. 13.30 Orkestri in zbori iz vsega sveta. 14.45 Znanstveni motivi. 15.30 Spirituali. 16.30 Simfonični koncert. 18.00 Panorama godalnih orkestrrov. 19.00 Koncert zborov zmagovalcev na 8. mednarodnem natečaju »C.A. Seghizzi« v Gorici. 20.30 Teden v Italiji. 20.45 M.G. Valentini: »Elsenberška igra«. Radijska drama. 22.00 Beethoven: Sonata v a-duru, op. 47 (Kreutzer). 22.35 Glasba v polmrazu.

Širite »Katoliški glas«

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 26. oktobra do 1. novembra
Nedelja: Prvi: 11.00 Sv. maša. 12.00 Verska oddaja. 21.00 D'Artagnan (2) — Drugi: 21.15 Včeraj in danes. 22.15 Sence nad preteklostjo, telefilm.

Ponedeljek: Prvi: 21.05 Francoski kino: »Montparnasse«. — Drugi: 21.15 Srečanja 1969: Roberto Rossellini. 22.15 Simfonični koncert.

Torek: Prvi: 18.45 Vera danes. 21.00 Proza. — Drugi: 21.15 Sedem morij. 22.10 Lažnivci, telefilm.

Sreda: Prvi: 21.00 Evropa na poti katastrofe: Umreti za Gdansk. — Drugi: 21.15 Dediščina mirnega človeka, film.

Cetrek: Prvi: 21.00 Mladeniči in Elviruccia. 22.00 Politična tribuna. — Drugi: 21.15 Premisli, kako govoriti. 22.10 Obzora znanosti in tehnike.

Petek: Prvi: 18.45 Operna muzika. 22.00 Ziveti skupaj: dobra volja. — Drugi: 21.15 Zena src (2). 22.15 Skrita mojstrska dela.

Sobota: Prvi: 14.40 Kolesarstvo v Bergamu in konjske dirke v Rimu. 21.00 Canonissima 1969. — Drugi: 21.15 Tenorist Gianfranco Cecchele.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Slovenska šola in drugi naši problemi

Ze meseca septembra so se občinski svetovalci Slovenske demokratske zveze dr. Sfiligoj, dr. Bratina in dr. Bratuž živo zanimali za vpisovanje otrok in dijakov v slovenske šole ter malčkov v otroške vrtece. V ta namen so poslali pismo raznim slovenskim družinam s toplim priporočilom za vpis v naše šole. Z veseljem so ugotovili, da je akcija rodila uspeh.

Posebno skrb jim je dala zadeva otroškega vrteca v Štmavru. Svetovalci so se potegovali, da bi vrtec deloval kljub zmanjšanemu številu otrok, toda občina je prikazala svoje finančne težkoče. Zato je odredila prevažanje otrok iz Štmavra v Gorico v ul. Croce. Vsekakor so naši svetovalci zahtevali zagotovila pristojnega odbornika, da se vrtec v Štmavru ponovno odpre, kakor hitro se bodo razmere zboljšale. Na seji 17. t.m. jim je odbornik za šolstvo dal to zagotovitev.

Naši svetovalci so se nadalje zanimali za redno delovanje trgovskega strokovnega zavoda, vstevši zadevo prostorov. Na isti seji je pristojni odbornik odgovoril

dr. Sfiligoju, da bo šola samo začasno v prostorih starega semenišča in da bo kasneje poskrbljeno za nove prostore.

Naši svetovalci so nadalje prikazali občinski upravi nujnost zgraditve novih stavb za slovenske šole, ker je pomanjkanje prostorov zelo občutno in zahtevno nujno rešitev. Zato so predložili obširno dokumentacijo o potrebah vseh naših šol v mestu, od otroških vrtecev do višjih srednjih šol. S to dokumentacijo je občinski odbornik Agati šel v Rim z namenom, da pospeši nakazilo fondov, za katere je občinski svet že zaprosil lanskega oktobra. Upamo na uspeh, saj je očitno, da je treba nujno dati slovenskim šolam nove in primerno urejene prostore.

Z zadoščanjem beležimo, da je končno cesta v Štmavru, za katero so se leta in leta naši svetovalci borili, urejena. Tudi nova kabina za okrepitev električne razsvetljave v Štmavru bo kmalu postavljena, saj je zadeva na dnevnem redu zasedanja občinskega sveta. Kmalu bo tudi začela delovati avtobusna proga iz mesta na Oslavje.